

A év

Testvéreim! Köszöntelek Benneteket november első vasárnapjának estéjén: *Béke legyen Veletek!*

A héten megálltunk (legalább lélekben) a *halottaink* sírjánál, feltekintettünk a *minden Szentek* magas Egébe, most pedig visszatérünk újból a küzdőtérre, a Földre, ahol egy felirat fogad: „*Jaj nektek farizeusok!*”

Ha illik ránk a felkiáltás, ha nem, nézzünk csak magunkba: *Bánjuk meg bűneinket!...* Szeressen minket a mi Istenünk, bocsássa meg képmutatásainkat és vezessen bennünket Jézus, az igaz ember Útján!

Ének: Kyrie... Gloria...

Imádkozzunk! Istenünk, nagy álarcosbál ez a mi világunk, szeretjük magunkat szebbnek mutatni, mint amilyenek vagyunk. Segíts minket álarc nélkül látnunk önmagunkat, és küzdeni azért, hogy a Te Jézusodra hasonlítsunk. Add meg ezt, aki élsz és szeretsz örökkön örökké.

Evangélium Máté könyvéből (23,1-1)

„Jézus ezután így beszélt a tömeghez és tanítványaihoz: „Az írástudók és farizeusok Mózes székében ülnek. Ezért mindazt, amit mondanak nektek, tegyétek meg és tartsátok meg - de a tetteiket ne kövessétek, mert mondják ők, de nem teszik. Súlyos és elviselhetetlen terheket kötöznek össze és raknak az emberek vállára, de ők maguk egy ujjukkal sem mozdtítják meg azokat. Minden tettüket azért teszik, hogy lássák őket az emberek. Imaszíjaikat szélesre szabják, bojtjaikat megnagyobbítják. Szeretik a főhelyeket a lakomákon, az első helyeket a zsinagógákban, a köszöntéseket a főtéren, s azt, ha az emberek rabbinak hívják őket. Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti Tanítótok, ti pedig mind testvérek vagytok. Atyátoknak se hívjatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. Ne hívassátok magatokat mesternek se, mert egy a ti Mesteretek, a Krisztus. Aki közületek a legnagyobb, legyen a ti szolgátok. Mert aki önmagát felmagasztalja, azt megalázzák, s aki megalázza önmagát, azt felmagasztalják.”

Amit most hallottunk, csak egy bevezető volt ahhoz a „nyolcszoros” jajkiáltáshoz, mely így szól: „*Jaj nektek farizeusok!*” De már ez is eléggé a húsunkba vág, mert *Máté-Lévi* barátunk most nem csak a zsidó néphez intézte Jézus szavait, hanem Jézus tanítványaihoz is. Vagyis, ha mi Jézus tanítványainak gondoljuk magunkat, mindez nekünk is szól.

1) Mózes tanítósékében

Máté-Lévi barátunkat emlegettem. Lévi vámos afféle kis bankár volt, aki az ország pénzügyeiben még a megszálló hatalom idején is tájékozott lehetett. Jól ismerhette a behódoló *szaduceusok* és a hazafias *farizeusok* belső ügyeit is. Ismerte a szaduceusok vallástalanságát és a pénzügyekben való kollaborálásukat a hatalommal (Kaifás főpap is szaduceus volt!), és láthatta a farizeusok elvakult vallásosságát és a nép fölötti uralmukat *Mózes székében*.

Léviből később *Máté* lett és *Jézus tanítvány*, aki az ő Evangéliumában kipakol, különösen az álszent írástudók és írásmagyarázók ellen. Akik hirdetik a Tórát, de ők maguk nem élik.

Akik törvényt magyarázataikkal (613 törvény) olyan igát raknak a nép nyakára, mely teljesíthetetlen. Akiknek a vallás csak saját hatalmuk és tekintélyük növelésére szolgál. Öltözkükkel a feltűnést keresik, a lakomákon a főhelyeket, a nyilvános tereken a köszöntéseket várják. A címek, a rangok, a cafrangok imádói. Ilyen az ő vallásosságuk, a *farizeusi vallásosság!*

A most felolvasott szöveg után következik Máté evangéliumában a „nyolcszoros jaj” a farizeusokra, mely kegyetlen kirohanás népének vallási vezetői ellen.

2) Jézus tanítószerében

Máté, az evangéliumát a *megtért zsidóknak* írta, és az *első keresztény közösségeknek* szánta. Mi indíthatta őt erre a kendőzetlen és nyíltszíni kritikára?

Nyilván Jézus kifakadásai lehettek ezek, amit szorgosan összegyűjtött a két és fél vagy három év alatt, majd írásának ebben a részében olvasói elé tárta.

Talán nincs messze az igazságtól az a feltételezés, hogy már a korai jézusi közösségekben is felütötte a fejét a *farizeusi magatartás*. Ugyanis a mai szöveg második része a Jézus-tanítványoknak és a *jézusi közösségeknek* szól, és persze nekünk is!

Valahogy így: „Testvérek! Ne essetek csöbörből vödörbe! A farizeusi, hatalmi szellemiség távol álljon tőletek. Nem lehettek olyan *mesterek*, mint a farizeus rabbik. Nem lehettek olyan atyák, mint az *atyáskodó*, hatalmaskodó farizeusok. Nem lehettek olyan *tanítók*, akik tévedhetetlen tanítószerében ülőknek gondolják magukat, és uralkodnak rajtatok! Ne felejtsetek: Ti mindnyájan *testvérek vagytok!* A legnagyobb köztetek legyen a szolgátok!”

Máté félelme, mint tudjuk nem volt alaptalan. Már az *apostoli atyák* korában is kiépült a hierarchikus rend és a vallási uralkodói viszonyok. *Nagy Konstantinnal* pedig teljes fordulatot vett a jézusi rendelkezés: a szolgáló testvériségből az intézményes, világi rendszerhez hasonló egyházuralmi rend lett.

Konstantin idején a pogány templomokba beköltöztek a püspökök és presbiterek. Majd új paloták, bazilikák, katedrálisok épültek. A *középkorra* már hatalmi dagályban tündökölt Péter széke. Majd elindul az egész világra a világhódító kereszténység!

A *felvilágosodás*, a *reformáció* se képes megállítani a folyamatot, mert a reformátorok is lényegében ugyanazt a rendszert veszik át. A Jézushoz hűnek maradni akaró „*eretnekeket*” pedig máglyán égetik el.

3) Bokorközösségben

Egy világháború, egy diktatúra és börtönfogság életfogytiglani büntetéssel kellett ahhoz, hogy megszülessen először csak egy „*lelkipásztori marketing*”, mely a papi rend reformját fogalmazta meg, majd az az „*Egyházrend*”, amely a *testvéri kisközösségekből* felépülő egyházzól álmodik, és amelynek megvalósítása várt ránk.

Fogalmunk sincs róla, hogy micsoda nagy jelentőségű ez az „*álmom*”! Egyáltalán az, hogy országos szinten, egy kis országban létrejöttek a *testvéri közösségek*. Egy hatalmi rendszerben egy új rendszer, mely nemcsak egy hatalmi egyházat, hanem egy feudális vagy kapitalista társadalmat is át akar hatni. Ahol nincs hierarchia, a vezetés nem főnökséget jelent, nem is hivatalt, hanem hivatást, szolgálatot, barátságot. A vezető nem mester, nem is (főtisztelendő) atya, még csak nem is tanár, csak egy pertu-testvér.

Mint a bevezetőmben mondtam, visszatérve a földi küzdőtérre, az élet és halál ünnepei után szembe kerülünk mi is ma a felirattal: „*Jaj nektek farizeusok!*” És most vádolhatjuk magunkat éjjel-nappal, mert ugyebár mi sem vagyunk szentek.

De azért azt ne felejtjük el, hogy mi igenis *Jézus-tanítványok* akarunk lenni: tenni is akarjuk, amit mondunk! Egymás lábát és a rászorulókét is mosni akarjuk! Az ellenséget nem megölni, hanem szeretni akarjuk! Ami pedig az „új törvény” igáját illeti, még ha nem is annyira könnyű iga, de édes és boldogító! Tenni akarunk, mert nem útjelző tábla vagyunk az út szélén, ami csak mutatja az Utat, de maga nem mozdul.

--- Végül: Nem akarunk „*kép-mutatók*” sem lenni! *Mi testvérek vagyunk!* És együtt, a testvérek társadalmáért, az *Isten Országáért* élünk!

[Kovács László elmélkedése elhangzott 2023. november 5-én a Bokorportán, online csatlakozási lehetőséggel.]

